

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 33 § i jaktlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att jaktlagen ändras så att siktanordningar för nattsytte vilka elektroniskt förstorar eller omvandlar bilden får användas vid jakt på vildsvin. Syftet med propositionen är att effektivisera jakten på vildsvin för att förhindra spridning av afrikansk svinpest.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft våren 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 Afrikansk svinpest	3
2.2 Jaktlagen	3
2.3 Vildsvinsbeståndets nuläge.....	4
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser	4
4.1 De viktigaste förslagen	4
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	4
5 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	5
6 Remissvar	6
7 Ikraftträdande	6
LAGFÖRSLAG.....	7
Lag om ändring av 33 § i jaktlagen	7
BILAGA.....	8
PARALLELLTEXT	8
Lag om ändring av 33 § i jaktlagen	8

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering bekämpas djursjukdomar aktivt.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 28 april 2022 en arbetsgrupp (VN/28030/2020) med uppgift att bland annat dra upp riktlinjer för hur vildsvinsstammen ska hanteras och dess situation kontrolleras med stöd av jaktlagstiftningen och lagstiftningen om djursjukdomar, i synnerhet med beaktande av de åtgärder som behövs för att förhindra spridningen av afrikansk svinpest. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.5.2022–31.12.2023.

Enligt arbetsgruppens riktlinjer av den 2 oktober 2023 är målet att fortsätta minska vildsvinsstammen, som redan är på nedgång. På medellång sikt är målet att halvera stammen. Utanför Östra Nyland och Sydöstra Finland, där det finns koncentrationer av vildsvin, är målet att vildsvin främst ska påträffas sporadiskt, och bestånden ska inte heller tillåtas bli tätare eller permanenta. En annan riktlinje som dragits upp av arbetsgruppen är att anordningar för mörkerseende bör tillåtas vid jakt på vildsvin.

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utkastet till proposition var på remiss under perioden 1.12.2023–19.1.2024. Inom utsatt tid lämnades 13 utlåtanden in. Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga tjänsten på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskoden MMM048:00/2023.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Afrikansk svinpest

Afrikansk svinpest (ASF) är en blödarfebersjukdom hos grisar och vildsvin som orsakas av ett virus och för vilken det inte finns något vaccin eller någon behandlingsmetod. Afrikansk svinpest smittar inte till människan. Afrikansk svinpest förekommer allmänt i Afrika. År 2007 spred sig sjukdomen till Georgien, sannolikt med matavfall från fartyg från Afrika. Sedan dess har sjukdomen spridit sig i stor utsträckning till olika länder, bland annat Ryssland, Litauen, Lettland, Estland och Sverige. I Sverige konstaterades sjukdomen första gången i september 2023 i Fagersta. Afrikansk svinpest har aldrig konstaterats i Finland, men risken för att den sprids till Finland har ökat. Om den sprids till Finland skulle sjukdomen orsaka betydande ekonomiska förluster för svingårdar och köttindustrin bl.a. på grund av exportrestriktioner och avlivning av djur.

2.2 Jaktlagen

Vildsvin är ett sådant vilt som avses i 5 § i jaktlagen (615/1993) och för vilket det finns en särskild fredningstid i 25 § 2 mom. i jaktförordningen (666/1993). Enligt momentet är en sådan hona av vildsvin som åtföljs av årsunge fridlyst från och med den 1 mars till och med den 31 juli. I övrigt får vildsvin jagas året om. Finlands viltcentral ska underrättas om fångst av vildsvin.

Enligt 20 § 1 mom. i jaktlagen ska jakt bedrivas i enlighet med principerna för bärkraftigt nyttjande och så att viltbestånden inte äventyras, att naturen inte skadas i onödan och att djuren inte vållas onödigt lidande.

I 33 § i jaktlagen föreskrivs det om fångstredskap och fångstmetoder som är allmänt förbjudna vid jakt. I 1 mom. 4 punkten förbjuds siktanordningar för nattskytte vilka elektroniskt förstorar eller omvandlar bilden och i 5 punkten artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet samt speglar och andra bländande anordningar. Enligt 33 § 3 mom. kan dock undantag göras från ovan nämnda förbud mot användning av artificiella ljuskällor genom att en fast artificiell ljuskälla används vid jakt på vildsvin på utfodringsplatser.

Finlands viltcentral kan med stöd av 41 § i jaktlagen bevilja dispens från de förbud som avser fångstredskap och fångstmetoder i 33 §. Bestämmelser om förutsättningarna för dispens finns i 41 c § i jaktlagen. Under de senaste åren har det i Sydöstra Finland med dispens som beviljats av Finlands viltcentral varit tillåtet att inom ett vidsträckt område använda siktanordningar som är avsedda för nattskytte vid jakt på vildsvin. Dispens har beviljats för att förhindra spridning av afrikansk svinpest.

2.3 Vildsvinsbeståndets nuläge

Enligt Naturresursinstitutets uppskattning fanns det i Finland i början av januari 2023 i genomsnitt (median) 2556 vildsvin. Sannolikhetsintervallet för uppskattningen (90 %) är 1630–4002 individer. Enligt uppskattningen har vildsvinspopulationens tillväxttrend börjat avta i Finland. Den regionala utbredningen av vildsvin har varit oförändrad under de senaste åren och det finns fortfarande flest vildsvin i östra Nyland och Sydöstra Finland. Jakten har en betydande inverkan på begränsningen av vildsvinspopulationens tillväxt.

År 2016 tilläts användning av fasta artificiella ljuskällor vid jakt på vildsvin på utfodringsplatser för vildsvin, möjliggjordes användning av inhägnader vid jakt på vildsvin genom att föreskriva om ett bemyndigande att utfärda förordning om detta (*lag om ändring av 33 och 34 § i jaktlagen 422/2016*) och upphävdes bestämmelserna om den allmänna fredningstiden för vildsvin (*statsrådets förordning om upphävande av 24 § 9 punkten i jaktförordningen 147/2016*). Författningsändringarna baserade sig på vildsvinsarbetsgruppens betänkande (JSM 2015:1), där ett av de angivna målen var att halvera vildsvinsbeståndet på riksnivå. Då uppskattades antalet vildsvin i Finland vara cirka 1 500. I ljuset av Naturresursinstitutets bedömning från 2023 kan det konstateras att målet att halvera beståndet inte uppnåddes. Således behövs det fortfarande ändringar i jaktlagen för att effektivisera jakten.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att effektivisera jakten på vildsvin i syfte att förhindra spridning av afrikansk svinpest.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att bestämmelserna i 33 § 3 mom. i jaktlagen ändras så att det till momentet fogas ett undantag som gäller jakt på vildsvin i fråga om förbudet enligt 1 mom. 4 punkten. Regleringen möjliggör användning av siktanordningar för nattskytte vilka elektroniskt förstorar eller omvandlar bilden vid jakt på vildsvin.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Genom att tillåta siktanordningar för nattskytte (anordningar för mörkerseende) blir det möjligt att jaga vildsvin också i mörker och medan marken är ofrusen. Vildsvin rör sig oftast nattetid,

varvid man med hjälp av anordningar för mörkerseende kan jaga längs med vildsvinens leder, på åkrar eller på utfodringsplatser.

Användningen av anordningar för mörkerseende gör det möjligt att jaga vildsvin på ett effektivt och tryggt sätt i områden och vid tidpunkter där det skulle vara omöjligt eller svårt att jaga utan sådana anordningar. Det är till exempel inte möjligt att bedriva effektiv jakt med hund i närheten av gränzonen, vilket försvårar regleringen av vildsvinsbeståndet i dessa områden.

Användning av anordningar för mörkerseende bidrar till säkerheten både för andra som rör sig i naturen och för jägarna själva. Med siktanordningarna kan man se mål som alstrar värme i terrängen inom skjutsektorn eller bakom fångsten och målets art kan identifieras med hjälp av formen. Anordningar för mörkerseende gör det möjligt att välja fångsten och avfyra exakta skott under dåliga belysningsförhållanden, vilket minskar antalet sårade djur.

Skador som orsakas av vildsvin kan förebyggas förutom genom att minska stammen också genom selektiv jakt som möjliggörs av anordningar för mörkerseende. Jakten kan riktas mot önskade individer, såsom fleråriga grisar, äldre galtar och i slutet av året samma års grisar. Genom selektiv jakt kan man få flocken att stanna kvar i området och således även i fortsättningen rikta jakten mot samma flock.

Lagändringen bidrar till att uppnå det mål som arbetsgruppen för vildsvin (VN/28030/2020) fastställde den 2 oktober 2023. Vildsvinsarbetsgruppens riktlinje är att målet är att driva på den redan pågående minskningen av vildsvinsstammen. På medellång sikt är målet att halvera stammen. Utanför Östra Nyland och Sydöstra Finland, där det finns koncentrationer av vildsvin, är målet att vildsvin främst ska påträffas sporadiskt, och bestånden ska inte heller tillåtas bli tätare eller permanenta.

Om afrikansk svinpest anländer till Finland, har jägarna i och med denna lagändring redan den utrustning och kompetens som behövs för snabba reaktioner och snabb verksamhet. En effektiv jakt förbättrar förutsättningarna för att begränsa smittan till ett så litet område som möjligt.

I nuläget ansvarar Finlands viltcentral för beviljandet av dispens. Lagändringen minskar viltcentralens administrativa börda.

5 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I Norge är det i princip förbjudet att använda artificiella ljuskällor vid jakt. Artificiella ljuskällor får dock användas vid jakt på vildsvin i öppen terräng och på utfodringsplatser. Artificiella ljuskällor får också användas för att spåra skadade vildsvin. Jägaren ska före spårningen underrätta polisen, jakträttsinnehavaren och kommunen om användningen av artificiella ljuskällor. Om anmälan avsevärt fördröjer spårningen, kan en motiverad anmälan om användning av en artificiell ljuskälla sändas till dessa aktörer genast när spårningen har avslutats. Jägaren är också skyldig att påvisa att djuret som spårades sköts lagligt.

I Sverige får fast belysning vid väg eller byggnad som satts upp i annat syfte än att underlätta jakten användas vid jakt efter vildkanin, räv, mårhund, grävling, mink, mård, tvättbjörn eller vildsvin. Vid jakt efter dessa djur får vidare ficklampa eller annan liknande lampa användas när djuret ska avlivas i samband med jakt med ställande hund, för jakt vid gryt eller lya eller när ett fångstredskap vittjas. Vid jakt på vildsvin är det tillåtet att använda fasta artificiella ljuskällor på utfodringsplatser för vildsvin.

Elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning får användas i nära anslutning till jaktvapnet vid jakt efter vildsvin, men termiska sikten får dock endast användas vid jakt i öppen terräng eller på utfodringsplatser för vildsvin. I övrigt får ovannämnda handhållna anordningar användas vid jakt till exempel för att söka efter och observera vilt.

Den danska jaktlagstiftningen förbjuder användning av elektronisk utrustning för lokalisering av djur. Det finns dock vissa undantag från huvudregeln. En handhållen värmekamera får användas vid jakt på mårhund och tvättbjörn. Vid jakt på nämnda djur får man också använda ljusförstärkande sikte (inte värmesikte) på utfodringsplatsen. Vid jakt på vildsvin får man dessutom använda en artificiell ljuskälla.

I Lettland är artificiella ljuskällor och värmesikten förbjudna under dygnets mörka timmar, med undantag för jakt på vildsvin, räv och mårhund. På motsvarande sätt är även mörkersikten som elektronisk förstörare eller omvandlar bilden förbjudna.

I Estland är det i princip förbjudet att använda artificiellt ljus och anordningar för mörkerseende vid jakt. Estlands miljöverk kan dock bevilja undantag från förbudet för att förhindra spridning av djursjukdomar. Till exempel är artificiella ljuskällor tillåtna vid jakt på vildsvin i syfte att bekämpa afrikansk svinpest (information från Estlands klimatministerium).

6 Remissvar

Utkastet till proposition var på remiss under perioden 1.12.2023–19.1.2024. Inom utsatt tid lämnades 13 utlåtanden in. Av remissinstanserna stöddes förslaget av Finlands viltcentral, Forststyrelsen, Livsmedelsverket, Finlands Jägarförbund, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f, renbeteslagsföreningen, Finlands naturskyddsförbund samt en privatperson. Likaså stöddes förslaget av Atria Suomi Ab, HKScan Finland Abp och Snellmannin Lihajalostus Oy, som lämnade in ett gemensamt utlåtande. Inrikesministeriets polisavdelning och Polisstyrelsen hade ingenting att yttra i ärendet. SEY Djurskyddet i Finland rf. ifrågasatte i sitt utlåtande propositionens nödvändighet.

Begäran om utlåtande, de inkomna utlåtandena samt ett noggrannare sammandrag av utlåtandena finns i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod MMM048:00/2023. Inga ändringar har gjorts i propositionen till följd av utlåtandena.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft våren 2024.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 33 § 3 mom., sådant det lyder i lag 683/2019, som följer:

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Undantag från förbudet enligt 1 mom. 4 punkten kan dock göras vid jakt på vildsvin. Undantag från förbudet mot användning av artificiella ljuskällor enligt 1 mom. 5 punkten kan göras genom att en fast artificiell ljuskälla används vid jakt på vildsvin på utfodringsplatser.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 15 februari 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Lag

om ändring av 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 33 § 3 mom., sådant det lyder i lag 683/2019, som följer:

Gällande lydelse

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Föreslagen lydelse

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Undantag från förbudet mot användning av artificiella ljuskällor enligt 1 mom. 5 punkten kan *dock* göras genom att en fast artificiell ljuskälla används vid jakt på vildsvin på utfodringsplatser.

Undantag från förbudet enligt 1 mom. 4 punkten kan dock göras vid jakt på vildsvin. Undantag från förbudet mot användning av artificiella ljuskällor enligt 1 mom. 5 punkten kan göras genom att en fast artificiell ljuskälla används vid jakt på vildsvin på utfodringsplatser.

Denna lag träder i kraft den 20 .
